Hukuk Bölümü 2009/127 E. , 2009/296 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 108

"İçtihat Metni"

Davacı : P. Çorap Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. H.A.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün 27.7.2006 gün ve 35020 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun muhtelif maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 99, 102 ve 104. maddelerine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BAKIRKÖY 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 19.1.2007 gün ve D.İş E:2007/5, D.İş K:2007/20 sayı ile, başvuran vekili tarafından verilen dilekçe ile, müvekkili hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü tarafından 4857 sayılı Yasa'ya muhalefet edildiğinden bahisle aynı Yasanın 108. maddesine dayanılarak 1.249,00YTL idari para cezası verildiğini, hukuka aykırı idari para cezasının yerinde olmadığını beyanla iptaline karar verilmesinin talep edildiği, Mahkemelerine açılan davanın 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinden kaynaklandığı, 19.12.2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile 3. maddede yapılan değişiklikten bahisle, 4857 sayılı Yasa'nın 108. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının o yerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü tarafından verileceği, verilen para cezalarına dair kararların ilgili Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği ve idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesinde itiraz edilebileceğinin belirtildiği, dolayısıyla, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi de dikkate alındığında, idare mahkemesinin görevli olduğu, görev kurallarının kamu düzenine aidiyeti göz önüne alınarak 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesini değiştiren 5560 sayılı Kanun'un 34/8 ve CMK 3. maddesi gereğince görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 4. İDARE MAHKEMESİ; 29.2.2008 gün ve E:2007/1890, K:2008/451 sayı ile, davanın, davacının, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesinde öngörülen, iş müfettişinin davetine uymayarak teftiş için istediği evrak ve belgeleri ibraz etmeyip teftişin sonuçlanmasını engellediğinden bahisle verilen para cezasına yönelik 27.7.2006 tarihli, 35020 sayılı işlemin iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenlemenin, 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578/öö maddesiyle yürürlükten kaldırıldığı, dava dosyasının incelenmesinden, davacının, 4857 sayılı İş Kanunu'nda öngörülen yükümlülüğü yerine getirmediğinden bahisle peşin ödeme indiriminden yararlandırılmayarak idari para cezası ile cezalandırılması üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, kanunda öngörülen yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalarda görevli mahkemenin, ilgili kanunda özel olarak belirtilen mahkeme olduğu, şayet para cezasının verildiği kanunda görevli mahkeme açıkça belirtilmemiş ise, uyuşmazlığın çözümünün Kabahatler Kanunu uyarınca sulh ceza mahkemelerine ait bulunduğu, yine aynı şekilde ilgili kanundaki görevli yargı yerini belirten hüküm başka bir kanunla yürürlükten kaldırılmışsa uyuşmazlığın çözümünde Kabahatler Kanunu uyarınca sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu, çünkü, görevli yargı yerini belirleyen hükmün yürürlükten kaldırılmasıyla uyuşmazlığın genel görevli mahkeme olan sulh ceza mahkemeleri tarafından çözüme kavuşturulmasının amaçlandığı, olayda, 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen para cezalarına karşı idari yargıda dava açılacağına ilişkin hükmün 5728 sayılı Yasa'yla yürürlükten kalktığı, dolayısıyla, görevli mahkemenin, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca sulh ceza mahkemeleri olduğunun görüldüğü, bu durumda, 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda aktarılan hükümler uyarınca sulh ceza mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 7.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da

dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bakırköy 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 19.1.2007 gün ve D.İş E:2007/5, D.İş K:2007/20 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.